ఆ రోజు మధ్యాహ్నం అందరం హాలులో కూర్చుని మాట్లాడుకుంటున్నాము. శని వారం అవటంచేత అక్కయ్యకి స్కూలు లేదు. వర్కింగ్ అవర్స్ లేవని నేను కాలేజ్ నుంచి వచ్చేశాను. అప్పుడే భోజనాలు ముగించాము.

పోస్టుమేన్ తెచ్చియిచ్చాడు ఉత్తరం. నాన్న కవరు విప్పి చదువుతున్నారు. పలుచగా ఒంటి కాగితంమీద నాలుగే పంక్తులు కనిపిస్తున్నాయి. చదువుతుంటే నాన్న ముఖంలో ముందర కలవరపాటు ఆవెంటనే గాంభీర్యం కనిపించాయి.

"ఎక్కడినుంచి నాన్నా ఉత్తరం?" అని ప్రశ్నించాను.

"రాత్రి మెయిల్ లో బావ వస్తున్నాడుట" అన్నారు నాన్న.

"ఏ బావ?" అని అడిగాను. ఇద్దరుబావలు ఉండటంవలన ఆ ప్రశ్న వేయవచ్చు. కాని పెద్దబావకి మాకు విదేశాలనుంచి రాక పోకలు, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు లేవు కనుక ఆ ప్రశ్న వేయనవసరంలేదు. చిన్నబావ అనుకోవచ్చు. కాని నాన్న ముఖంలో చంచలనం చూస్తే అప్రయత్నంగా ఆ ప్రశ్న వచ్చింది.

"రఘుపతి" అని చెప్తుంటే నాన్న గొంతుకలో బాధ ధ్వనించింది. అక్కయ్య ముఖం తెలతెల్లపోయింది. కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.

"అదేమిటమ్మా లలితా! ధైర్యంగా ఉండాలి. మనకి మంచి కలుగుతుందనే ఎదురు చూడాలి" అన్నారు నాన్న.

అక్కయ్య లోపలికివెళ్ళి గదిలో తలుపు వేసుకుని పడుకుంది. అమ్మ, నాన్న మాట్లాడుకోవలసిన విషయాలు ఉంటాయేమోనని తోటలోకి వెళ్ళాను నేను.

తోటఅంటే రాజకుమార్తెలు విహారి ప్రమదావనం కాదు. మా నాన్న పే అక్కాచెల్లెళ్ళం నలుగురం, మా ళ్ళిద్దరూ—అందరం కలిసి ప్రేమగా పెం కున్న ఇంటిచుట్టూఉన్న చిన్నతోట.

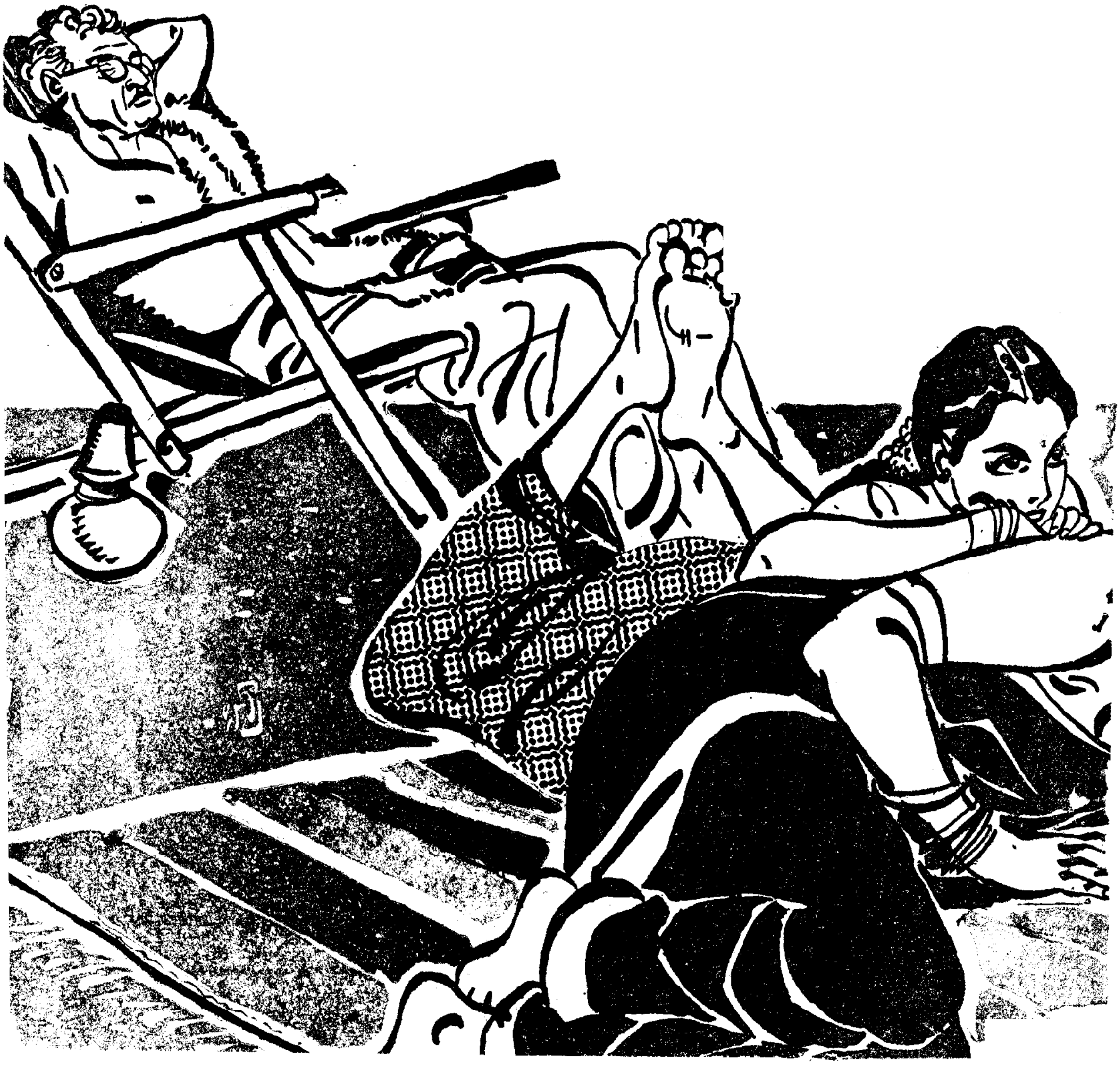

నాన్న ఒక జమీందారని కాని, మేము రాజకుమార్తెలమని కానీ చెప్పను కాని, మేము ముద్దుగా పెరిగాము. ఏడేళ్ళ తరవాత బావ ఎందుకువస్తున్నాడో! ఎండగా ఉండటంచేత వెళ్ళి జామచెట్టు నీడలో నుంచున్నాను.

ఆ సంక్రాంతికి లలితక్కయ్య వస్తుందని నేను సత్యా ఎంతో సంతోషపడుతున్నాము. చిన్నక్కయ్య సత్యా అదే మొదటిసారి అత్తవారింటికి వెళ్ళిరావటం. పండగకి ముందరే వచ్చింది. పండగనాటికి బావ లిద్దరూ వస్తారు. తమ్ముళ్ళతో కలసి బావల నెట్లాగ ఎగతాళి చేయటమా అని ఆలోచిస్తున్నాను. నాన్న వెళ్ళి లలితక్కయ్యని తీసుకువచ్చారు. బండివద్దరికి పరిగెత్తాము. అక్కయ్యనిచూసి అమ్మకళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతుంటే "చిక్కిపోయావే" అంది లలితక్కయ్య "ఊ" అని ఊరుకుంది.

ఎవరితోనూ ఎక్కువ మాట్లాడదు. అడిగినదానికి ముభావంగా సమాధానం చెప్తుంది. పరధ్యానంగా ఉండి నిట్టూర్పులు విడుస్తూంటుంది. నలుగురి మధ్యాఉన్నా ఎవరినీ గుర్తించినట్టే ఉండదు అమ్మ నాన్నతో అంది, "లలిత ఏమిటో అట్లాగ తయారయింది. దానికి మనసులో ఏదో బెంగ ఉంది" అని.

పండగ రేపనగా చిన్నబావ వస్తాడని చూస్తున్నాము.

"రఘుపతి ఎప్పుడు వస్తానన్నాడే. ఉత్తరం ఏమైనా వచ్చిందా నువ్వు వచ్చాక?" అని లలితక్కయ్య నడిగింది అమ్మ. ఈసారి లలితక్కయ్య మౌనంవదిలి,

"ఆయన పండగకి రారమ్మా. నేను మళ్ళి అక్కడికి రానని చెప్పివచ్చేశాను" అంది. అమ్మ నిర్ఘాంతపోయింది. చిన్నక్కయ్య లలితక్కయ్య ముఖంలోకి చూస్తూ ఉండిపోయింది.

లలితక్కయ్య వెంటనే తలదించుకుని "అంటే రానని కాదు. ఎంత సర్దుకుపోదామనుకున్నా సానుభూతిలేని ప్రవర్తనను,

గుండె బిళ్లలను మీరు సేవించేయడం మీ దగ్గు త్వరితంగా పోవును

పెప్స్‌ను చప్పరించి, నొప్పిని నివారించే చక్కని కలుగునట్టి అందలి శమనకర ఆవిరులను ఆస్వాదించండి, అవి గొంతు నొప్పి, రొమ్ము పడిశెము, దగ్గు లేక జలుబును గలిగించే క్రిములను చంపును. పెప్స్ తక్షణ నివారణను గలిగించి క్రిములను నిర్మూలించును.

ఇందులో హానికర ఓషధులు లేవు పిల్లలకు సురక్షితంగా ఇవ్వవచ్చును.

రొమ్ము పడిశెములు, గొంతు నొప్పి, పడిశెము, అధిక కఫము జలుబులు, దగ్గులను త్వరితంగా నివారించును

మందుల వ్యాపారులందరివద్ద అమ్మబడుచున్నవి

జి. జె. ఫుల్‌ఫోర్డ్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

EPY.55-TEL

హోల్ ఏజెంట్లు: దాదా & కంపెనీ, 88, నైనప్ప నాయక్ వీధి, మద్రాసు-8.

నారసింహ లేహ్యము

బంగారుతో చేరినది. మేహము, ఏక్షాత, నిస్సత్తువ వగైరా హరించి బలము రక్తవృద్ధి కల్గించును. 20 తు. డబ్బీ రు. 3-8-0 పోస్టేజి రు.1-1-0

డా. ఏ. ఏ. అండ్ కంపెనీ ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేపి (PO) నెల్లూరుజిల్లా.

అధైర్యపడవద్దు

గోప్యమైన, నిజమైన SEX— ADVICE పొందవచ్చును. మీకు ఉండుకొన్న లక్షణములు వ్రాయుచూ, యింకా వివరాలకు కవరు పంపేది.

డాక్టర్ రత్నం సన్స్, (Estd 1904) మలక్‌పేట బిల్డింగ్స్, అజంపూరా మార్కెట్ వద్ద హైదరాబాద్ (దక్కన్) 2. A.P.

అల్లుడి మంచితనం

అర్థం చేసుకోలేని స్వభావం. నామనసును సరిపెట్టుకోలేక పోయానమ్మా. చెప్పి చూశాను. లాభం లేకపోయింది. మాగితే కాని ఉండలేనని మా అమ్మావాళ్ళ దగ్గర ఉంటాననీ చెప్పి వచ్చేశాను," అంది. అమ్మ మాట్లాడలేదు. నాన్న ఏమీ అనలేదు. సత్య మాత్రం అంది!

"నువ్వు తొందరపడ్డావు" అని.

"ఎట్లా చెప్పగలవు?"

"పెళ్ళిఅయి అత్తవారింటికి వెళ్లేది మనం. అక్కడ పరిస్థితులకు అలవాటు పడవలసింది మనం కాని వాళ్ళు కాదు. ఆడపిల్లలకు అది కష్టంగానే ఉంటుంది కాని అది సహించగలిగి ఉండాలి."

"నీకు తెలియదు సత్యా. సహిస్తాను. ఆ ఓపిక నాకూ ఉంది. కాని ఫలితం ఏమిటి? ఆ స్వభావం మారుతుందనే ఆశ లేదు. జీవితమంతా వృథా అయిపోవటం లేదూ. నేను నా జీవితంలో ఏదీ పోగొట్టుకోదలుచుకోలేదు. దాపరికమెందుకు! అక్కడ జరిగిన కథలన్నీ చెప్తా లేరాత్రి" అంది లలిత.

రాత్రికోసం అందరం ఎదురుచూస్తున్నాము. అప్పుడు నాకు పద్నాలుగేళ్లు ఉంటాయేమో. కాని అక్కయ్య విషయంలో ఏదో కుతూహలం. లలిత సన్నగా, పొడుగ్గా, నాజూకుగా ఉండి, ఎంతో అందంగా ఉండేది. తలలో జాజులు పెట్టుకుని కాటుక కళ్లతో అక్కయ్య నవ్వుతుంటే అక్కయ్యలాగ ఎప్పుడు ఎదుగుతానా అని తహతహగా ఉండేది. జామచెట్టుకింద కూర్చుని ఎన్నో కథలు చెప్పేది అక్కయ్య. బావతో ఎందుకు పోట్లాడి వచ్చింది లలిత? నామనసులో ఎంతో ఆశ్చర్యంగా ఉండేది. అక్కయ్య కలలు కన్న రాజకుమారుడు కామా బావ!

వరండాలో చాప వేసుకుని తలకింద దిండు పెట్టుకుని పడుకుంది అమ్మ. నాన్న పడకకుర్చీలో మేనువాల్చారు. తమ్ముళ్లు చెల్లి పడుకున్నారు. లలితక్కయ్య అమ్మ దగ్గర కూర్చుంది మోకాళ్ళమీద తల ఆనించుకుని. సత్య అమ్మతలవైపు కూర్చుని ముంగురులు సర్దుతోంది. అమ్మ పక్కన పడుకుని నేను వింటున్నాను.

"ఆయన నాయెడల కఠినంగా ఉన్నారని కాదు." అది ఒకరకమైన స్వభావం. అందరి స్వభావాలు ఒకలాగ ఉండవు. కలిసి ఉండవలసిన అవసరం వచ్చినప్పుడు కొంతవరకూ సహించక తప్పదని మనసును సమాధానపరచాలనుకునేదాన్ని. కాని ఆయనకు ఈ ఉద్దేశం లేకపోవటంవలన అది నాకు సాధ్యం కాలేదు.

మనం తినటానికి ఒకవస్తువు కొనుక్కుంటాము. తినేటప్పుడు దానిరుచి మనసులో పెట్టుకుంటే ఆనందం. కాని దానివెల రూపాయి. రూపాయి ఖరీదుగల వస్తువుని మనం తింటున్నాం అనుకుని తింటుంటే దానిలో ఉండే ఆనందం సహజమైంది కాదు.

మనంమాత్రం జమీందారుల మేమిటమ్మా? కాని మా పెంపకం వేరు. పొరపాటున కొబ్బరినూనె ఒలికితే "అయ్యో ఒలికిందా తల్లీ, క్రిందపడింది తలకి రాసుకోవే," అంటావు నువ్వు. ఆయన ప్రతీది రూపాయణాలలో లెక్కకడతారు. నూనె తెచ్చారు. నాకు వాడటం చేతకాదేమో, ఇరవై రోజులు వచ్చింది. నెలలోపల మళ్ళీ తీసుకు రారుట. తరవాత నెల, తగ్గించి రాసుకోవటం మొదలుపెట్టాను. ఒకరోజు "ఏమిటా జుట్టూ నువ్వూను. తలదువ్వుకోవటం చేతకాదా?" అన్నారు. కొబ్బరినూనె చేతిలో వేసుకుంటుంటే ఒలికింది. అది రెండు రోజులకి వచ్చేదికదా అనిపించింది. ఉండీ కూడా ఈ పేదరికమేమిటి? నాకు కూడా ఈరకపు దృష్టి అలవడిందే అని కళ్ళలో నీరు తిరుగుతుంటే నవ్వు వచ్చింది. ఎంత తిన్నా, ఎంత అనుభవించినా ఏదో పేదరికంలో ఉన్నట్లుంటుంది కాని మనసుకు తృప్తిగా ఉండదమ్మా."

"అదికాదే లలితా ఇంత ఖర్చు అవుతుంది: ఇది కావాలని చెప్పాలి," అంది అమ్మ.

"చెప్పినా లాభం లేదమ్మా. తగ్గించాలంటారు."

"అంత సంపాదిస్తాడు. ఏం చేస్తాడే? నీకు ఖర్చుకి ఇవ్వడా?"

"నాకే స్వతంత్రం లేదుకాని, ఏలోటు వచ్చినా తప్పనాది. నేనారకంగా సంసారం చెయ్యలేనమ్మా. వారిదృష్టిలో నేను ఒక చేతకానిదాన్ని." అక్కయ్య చెంపలు కన్నీళ్లతో తడిసి మెరుస్తున్నాయి. ఎన్నాళ్లనుంచి గడ్డకట్టిన దుఃఖమో అది.

"పిచ్చిదానా! కొబ్బరినూనె రాసుకోవటం మానుకుంటారుటే."

"మరి వాళ్ళడబ్బంతా నేను తింటున్నానని బాధపడుతుంటే."

ఈసారి అమ్మ మాట్లాడలేదు. సత్య మెల్లగా అంది.

"అభిమానానికిపోతే అట్లాగే కనిపిస్తుంది. నీకు అనుభవం లేక దుబారా చేస్తావని కొంచెం జాగ్రత్తగా ఉంటాడేమో. భార్యవయ్యాక నీవు పరాయిదానివా. తినక తప్పుతుందా?"

"అది వాళ్ళకి తోచాలికదా" అని "ఛీ" అనుకుంది లలితక్కయ్య.

"ఏమోనమ్మా. పిల్లవాడు బాగున్నాడు. ఇంత ఆస్తికూడా ఉందని ఆగకడి పిల్ల నిచ్చాము" అని భారంగా అంది అమ్మ.

కొంతసేపు మౌనంగా గడిచాక.

"నేను పుస్తకాలు చదువుకోకూడదు. నవలలు చదివితే పాడయిపోతారట. ఎదురు తిరుగుతారట. అదో ఇదో ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటున్నాను, ఏమీతోచక. ఇంటికి వచ్చారు. నేను చూడలేదు. దప్పున చేతిలో పుస్తకం లాగారు. లాగటంలో అది చిరిగింది. నాకు కోపంవచ్చింది. అది పద్మ పెళ్ళికి కానుకగా ఇచ్చిన పుస్తకం."

"ఎందుకు పుస్తకం ఇవ్వండి," అన్నాను.

"పుస్తకాలు చదవవద్దనలేదా! చింపి పారేస్తాను" అన్నారు.

"ఇది చాకరకం పుస్తకం కాదు. కావ్యం

ఎంత లాలిత్వము, ఎంత మృదుత్వము.
ఎంత తాజాయైన సువాసన!

కాష్మీర్ బొకె టాల్కుమ్ పౌడరు వాడితే మీకు అటువంటి హాయినిస్తుంది!

మీరు వాడే ఫేసు పౌడరును మెరిసేలా చేసుకోండి. కాష్మీర్ బొకె టాల్కును కొంచెము పౌడరులో చల్లండి. కాష్మీర్ బొకెలో ఉన్న ఎక్కువ మృదువైన, మనోహరమైన తళతళ మీ పౌడరును మెరిసేలా చేస్తుంది!

పాపాయిని హాయిగా, సౌఖ్యముగా ఉండేలా చూడండి! కాష్మీర్ బొకె పౌడరు ఇతర ప్రత్యేకమైన బేబీ పౌడర్లంత మెత్తగానూ ఉంటుంది. దానిని రాస్తే మీ పాపాయి పువ్వులా తాజాగా ముద్దొస్తూంటుంది. ఈ పౌడరు మీకూ మీ పాపాయికి కూడ పనికివస్తుంది!

కాష్మీర్ బొకె టాల్కు యొక్క చల్లని పుష్పదళమువంటి స్పర్శను మీరు పూల గుత్తుం మధ్య ఉన్న చక్కని అనుభవము పొందుతారు! దానిని ఒళ్లంతా రాసుకోండి. వసంత ఋతు పూలపరిమళము వంటి సువాసనలో తేలిపోతూ ఉంటారు. స్నానముచేసిన [illegible] దానిని రాసుకోండి.

కాష్మీర్ బొకె
టాల్కుమ్ పౌడరు

పురుషులు ప్రేమించే పరిమళం గలిది

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏజంట్లు
మెసర్సు సీతారామాంజనేయ స్టోర్సు ఏజెన్సీస
విజయవాడ, సికిందరాబాదు.

స్టాకిస్టులు: వెంకటేశ్వర స్టోర్స్
గోల్ బంగళా, చామన్,
హైదరాబాద్ (A.P.)

* మీకు సుఖమైన జీవితం గడపాలని ఉందా?
* స్త్రీ పురుషుల వాస్తవిక సంబంధ విషయాలలో ఉన్నతమైనవి తెలుసుకోవాలని ఆత్రుత పడుతున్నారా?
* అనుకూలదాంపత్యాన్ని మీరు వాంఛిస్తారా? ఐతే మీకు చక్కని మార్గదర్శకమైన ఈ గ్రంథాన్ని తప్పక చదవితీరాలి!
సుప్రసిద్ధ రచయిత్రి శ్రీమతి సీతాలక్ష్మి రచించిన

సుఖజీవితంలోని రహస్యం

8 సం॥ పైబడినవారికే ఈ పుస్తకం విక్రయం. కాపీ వెల రు 1-50. వి. పి. పి. లో రు 2-25 5 కాపీలకు పైగా తెప్పించుకునే ఏజెంట్లకు 3-1/3% కమిషన్ ఇవ్వబడుతుంది. దయచేసి ఉత్తరాలు ఆంగ్లంలో రాయండి.

కావలసిన:

ప్రాదవ నిలయం
164, ఆళ్వార్ పేట, మద్రాసు 18.

★ అల్లుడి మంచితనం ★

అనిపించుకోతగిన తెలుగువలల. నా స్నేహితురాలు ఇచ్చిన పెళ్ళికానుక. మురెవర ఇవ్వండి" అన్నాను గంభీరంగా. ఆయన ఇచ్చివెళ్ళిఉంటే నేను పశ్చాత్తాపపడి ఉండేదాన్ని. కాని ఆయన,

"నీకు నీ స్నేహితురాలు ఎక్కువా? నేనా?" అని ప్రశ్నవేశారు. అసహ్యం వేసింది.

"మీకు మీ విలువ తెలీదు. ఆ పుస్తకం విలువ తెలీదు. స్నేహం తెలీదు" అన్నాను. కోపం వచ్చింది. ఆరోజంతా నాతో మాట్లాడలేదు. కోపం పోగొట్టాలని,

"మరి తీరిక సమయాలలో ఏం చెయ్యమంటారు?" అనడిగాను.

"ఆవును కొంటారుట. పాడిచెయ్యాలిట. ఇంకా తీరిక ఉంటే కుట్టుమిషను కొంటారుట. ఏ పని చేసినా ఉపయోగకరంగా ఉండాలిట. అంతేకాని మనోవికాసానికి విలువలేదు వారిదృష్టిలో. ఆ మాటలు తలుచుకుంటుంటే మనసు విరిగిపోతుంది. నాన్న నన్ను ఎందుకు చదివించారా? నాకు ఆ ఆశలన్నీ ఎందుకా అని ఒకటే బాధగా ఉంటుందమ్మా. జీవితాన్ని గురించి ఆశయాలు లేవు ఆయనకి. వెన్నెలను చూస్తే నేను పాట పాడుకోవలసిందే. జీవితాన్ని తీయని కావ్యంలాగ గానంచేస్తూ గడపాలని ఆశాసౌధాలు నిర్మించుకున్నా. ఇప్పుడయినా నా ఆశయాలకు విరుద్ధంగా జీవించి నాలో ఉత్సాహాన్ని అణచివేసుకోవటం నా కిష్టం లేదమ్మా. వచ్చే మార్చికి ఇంటర్ పరీక్షకి అప్పియర్ అవుతాను. చదువుకుంటాను," అంది లలిత.

అమ్మ, నాన్న మాట్లాడలేదు.

"జీవితంతో చెలగాటమాడితే ఎట్లాగ అక్కా? నువ్వు పట్నంపులకు పోవలసినంత కారణం ఏమీ లేదు. మెల్లగా అలవాటు పడాలి అతని స్వభావానికి. నువ్వు మనసు విప్పి చెప్తే అతనుమాత్రం నీమాట కాదనగలడా? నీ సంగతి ఆలోచించుకుని నువ్వు అమ్మ, నాన్నదగ్గర ఉంటానన్నావు కాని, ఇంకా ఇద్దరు చెల్లెళ్ళకు పెళ్ళికావాలి. వాళ్ళపిల్లలు సంసారంచేస్తున్నారనే చెడ్డపేరు మనకి వస్తుందని ఆలోచించావా!" అంది సత్య- లలితక్కయ్యకి కోపంవచ్చింది.

"వాళ్ళూ ఇటువంటి పెళ్ళిళ్ళు అసలు చేసుకోనే చేసుకోరు. నేను తెలియక ఒప్పుకున్నా అప్పుడు. కాని ఒకళ్ళకోసం నేను సర్వనాశనం కావటానికి నేను బతికినా ఒప్పుకోను" అని లేచి గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. నాన్న వెనకనే వెళ్ళారు. ఏడుస్తూ పడుకున్న లలిత తల నిమురుతూ,

"ఏంచేసినా మీరు సుఖపడాలనే చేస్తాం తల్లీ! నీకు చదువుకోవాలనిఉంటే ఇక్కడే ఉండి చదువుకోమ్మా. నేను వద్దంటానా?" అన్నారు.

"ఇదంతా నేను ఈ రెండేళ్ళనుంచీ అనుభవిస్తున్న బాధ నాన్నా" అంది దిండులో తలదూర్చి ఏడుస్తూ లలితక్కయ్య!

"మనసులు కలవలేదుతల్లీ! అంతమాత్రానికే బంధాలు తెంపుకోలేమమ్మా." చటుక్కున అక్కయ్యలేచి కూర్చుంది.

"అదినాకు తెలుసు నాన్నా! నేను చాలా సాహసం చేసి వచ్చాననికూడా తెలుసు. కాని ఇదివారిలో ఏమైనా మార్పు తెస్తుందేమోనని నా ఆశ. అదే చెప్పి వచ్చాను నేను" అంది.

ఆ తరవాత అక్కయ్య ఏడుస్తూనే ఉంది. నాన్న మాట్లాడకుండా తలనిమురుతూ ఉండిపోయారు. ఇప్పుడు తలుచుకుంటే నా కంఠం గద్గదికమౌతోంది.

* * *

చిన్నక్కయ్య సత్య చాలా గంభీరమైన మనిషిలా కనిపిస్తుంది నాకు. లోపల ఏ కోరికలు ఉంటాయో, ఏ ఊహలు మెదులుతుంటాయో తెలీదు. ఏ పరిస్థితులలో నైనా గంభీరమైన చిరునవ్వుతో ఉంటుంది. సత్యని చూస్తే మెచ్చుకో బుద్ధివేస్తుంది కాని, నేను మాత్రం అట్లగ ఉండలేను. ప్రతివిషయం నన్ను నిలువునా కదలించివేస్తుంది. నాలో భావోద్రేకం కట్టలు తెంచుకుంటూ ఉంటుంది. పండగలు అయ్యాక అందరితో సరదాగా ఇంకొక రెండు రోజులు గడపాలని ఉన్నప్పటికీ బావరమ్మన్నాడని వెళ్ళిపోయింది సత్య. తన మనసులోమాట చెప్పదు. బావకి ఎదురుపలుకదు. బావచేసే అధికారం చూస్తే కోపంవస్తుంది. ఇవన్నీ ఎందుకు సహిస్తుంది సత్య? అడిగితే "అది నా స్వభావమే. నేనేమీ ఆలోచించను" అంటుంది. నిజమే. ఈ నాలుగేళ్ళలో చిన్నబావ చాలామారాడు. మొదట బావ ఇంటి యజమాని. పెత్తనమంతా అతనిదే. అతను కొని తెచ్చిన చీర రిమార్కు లేకుండా కట్టుకునేది సత్య. ఇప్పుడు సత్య ఆ ఇంటికి రాణి. ఫలానా చీర బాగుంది అంటుంది. "కొనుక్కో" అంటాడు బావ.

"నీ కెందుకు ఆ విషయాలు" అని కసురుకునే బావ, ఇప్పుడు ప్రతి విషయం గురించి సత్యతో సంప్రదిస్తాడు సత్యకి చెప్పనిదే ఏ పని చెయ్యడు. "అంతకంటే ఏమి కావాలి ఆడవాళ్ళకి" అంటుంది సత్య.

(49-వ పేజీ చూడండి)

ఎప్పుడూ ఇంతే—6 శంకర్

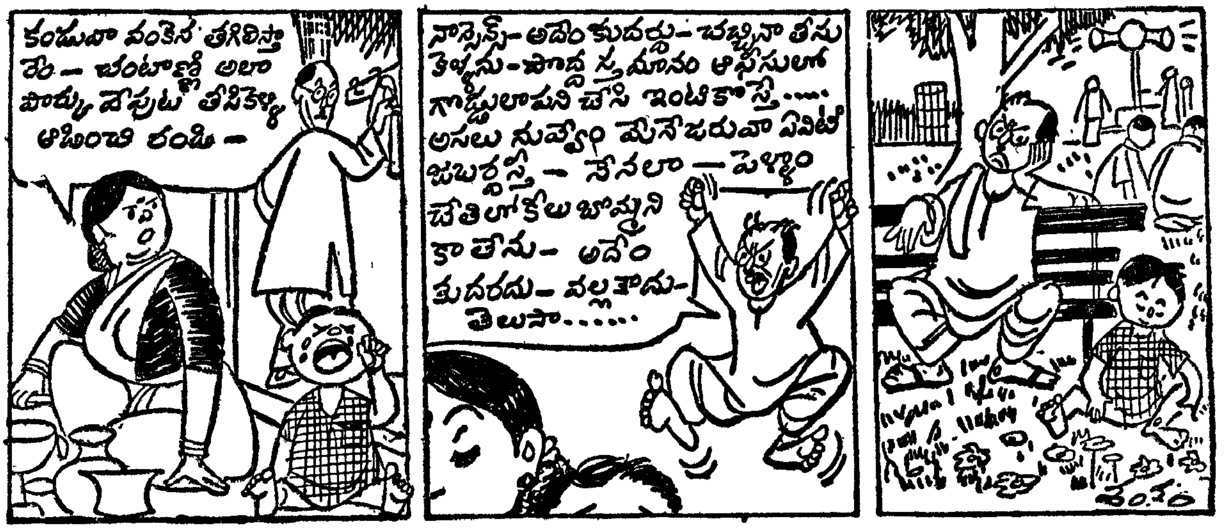

అల్లుడి మంచితనం

[36-వ పేజీ తరువాయి]

ఇద్దరు పిల్లల తల్లి అయ్యాక సంగీతం కూడా మొదలు పెట్టింది. పెళ్ళితో ఆ చదువు చాలని ఆపించిన బావ, ఇప్పుడు మేష్టరుని పెట్టి సంగీతం నేర్పుకోవాలనే సత్య కోరికను తీరుస్తున్నాడంటే ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది. ఇదంతా సత్య బావలో తీసుకు వచ్చిన మార్పు కాబోలు. కాని లలితక్కయ్య తప్పు చేసిందని నాకు అనిపించదు. చిన్నబావలాగ అందరూ మారతారని ఎట్లా చెప్పగలం! అయినా మధురంగా గడపవలసిన కాలమంతా నిర్జీవంగా వృథా అయిపోవటం లేదూ. అక్కయ్య అన్నట్లుగా అందరూ బ్రతుకుతారు ఎట్లాగో ఒకలాగ. కాని సంస్కృతి అంటూ ఉంటే జీవితాన్ని కళాత్మకంగా చేసుకుని ఆనందించాలి. లలితకి ఆ చిన్నవయసులోనే అన్ని భావాలు:

బావ ఊహకి ఆ లోతులు అందవు. లలిత కోపంగా కాని, ముభావంగా కాని ఉంటే "కొత్తచీర కావాలా? ఆడవాళ్ళు అలిగేది అందుకే కదా" అంటాడుట.

అక్కయ్య మూడవ కథ చెప్పింది.

"ఆ రోజు ఇద్దరు స్నేహితుల్ని తీసుకు వచ్చారు. లోపలికివచ్చి, "ఒక గంట ఉంటారు. త్వరగా ఒక స్వీట్, హాట్, కాఫీ తయారు చెయ్యాలి" అన్నారు. ఫలహారం కాఫీ తయారుచేశాను. లోపలకువచ్చి "కొంచెం మొహం కడుక్కొని, ఫలహారాలు తీసుకురా" అని వెళ్లారు. ఫలహారాలు అందించి అక్కడే కూర్చున్నాను.

వాళ్లు చిన్ననాటి స్నేహితులు. సరదాగా మాట్లాడుకుంటున్నారు. నాకు కొత్తగా ఉంది. "అట్లా ఉన్నావేం?" అని వాళ్లలో "మా ఆవిడ స్కూల్ ఫైనల్ చదివిందన్న మాటేగాని భోలెడంత సిగ్గు" అన్నారు.

ఒకతను నవ్వాడు. ఇంకొకతను "అది సహజమే" అన్నాడు.

ఆయన మైసూర్ పాక్ అప్పుడే నోటిలో పెట్టుకున్నారు.

"ఏమిటి ఇట్లా ఉంది. నెయ్యిచాలలేదు. అయినా ఎవరైనా వస్తే మరీ పాడుచేస్తావు" అన్నారు. నేనేమైనా కావాలని పాడుచేస్తానా! పదేళ్ళనుంచీ కాపురం చేస్తున్నానా వంటల్లో ఆరితేరటానికి. నాకు ఈ పనులన్నీ కొత్త అనే సానుభూతి ఆయనలో లేదు. నా మనసులో బాధ వేసింది.

"అట్లాగనకు రఘూ. ఉప్మా చాలా బాగుంది. ఇంకా కొత్త, చూడు" అన్నారొకాయన. నాకు కళ్ళలో నీరు తిరుగుతుంటే కాఫీ చెయ్యాలని వచ్చేశాను. ఎంతసేపటికీ నేను కాఫీ తీసుకు వెళ్లలేదని ఆయన వచ్చారు.

"నేను తీసుకురాను. మీరు తీసుకు వెళ్ళండి" అన్నాను.

"ఏం సిగ్గా? చదువుకున్నదానికి సిగ్గెందుకు?" అన్నారు.

"వాళ్ల ముందర మీరనే మాటలుపడలేను" అన్నాను కోపంతో. కాని నా మనసెట్లా ఉందో, నేనే పరిస్థితిలో ఉన్నానో ఆయన ఏమీ గుర్తించలేదు. వాళ్లతో కలిసి సినిమాకి వెళ్ళారు. అంతే. నా ఆలోచన ఆయనకు ఎప్పుడూ ఉండదు.

ఒకసారి జ్వరం వచ్చింది. హోటల్లో భోజనం చేసేవారు. లేవలేని పరిస్థితి వచ్చేదాక నేనే వంటచేశాను కాని, "వంట చెయ్యగలవా?" అని అడగనైనా లేదు.

జ్వరం నార్మల్కి వచ్చింది. నాలుగు రోజులనుంచీ ఆహారం లేకపోవటంవలన నీరసంగా ఉంది.

"ఆకలి వేస్తోందా?" అనడిగారు. "ఊ" అన్నాను.

"నార్మల్కి వచ్చిందిగా. పథ్యం తినొచ్చు," అని వెళ్ళిపోయారు. హోటల్కి వెళ్ళి, ఆఫీసుకి వెళతారు. సాయంత్రం వస్తారు. నేను పథ్యం తినాలి, వండుకోవాలి. మంచంమీదనుంచి లేవటానికైనా బలం లేదు. అమ్మ గుర్తువచ్చింది. ప్రేమ అంటారు. ఏమిటి ప్రేమ, అందంగా ఆరోగ్యంగా ఉన్నప్పుడు సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకోవటమా, షికారుకి వెళ్ళటమా? లేక ఆ పేరుచెప్పి అవసరాలు తీర్చుకోవటమా?

జ్వరంవచ్చిన మరునాడు డ్రెస్ అవుతున్నారు పొద్దున్న. దగ్గరకువచ్చి

"అంత ఎక్కువ లేదనుకుంటాను" అన్నారు.

"అవా" అన్నాను, శారీరప్రయత్నం తెలుసు కనక.

"అంటే మరేమీ భయపడనవసరం లేదు లలితా!" అన్నారు.

"ఎందుకూభయం?" అన్నాను, విరక్తిగా నవ్వుతూ.

"మరి మంచి ఇంగ్లీష్ పిక్చర్. ఒక్క షో మాత్రంఉంది. వెళ్ళకపోతే ఇంక చూడలేను. ఏమీ అనుకోవుకదూ."

మహత్తుగల నంజన్‌గూడు కుటుంబ ఔషధములను వాడుడు.

నంజన్‌గూడు పండ్లపొడి

టిన్, ఉష్ణ ప్యాకెట్లు.

సకల పండ్లవ్యాధులను ఆపి, మాన్పు
బి.వి.యల్.ఆర్. నంజన్‌గూడు పండ్లపొడి (డబ్బా)

త్రికర కస్తూరి మాత్రలు — పిల్లలకు, పెద్దలకు శ్రేష్ఠమైన సంజీవి.

కర్జూర్ — (గోరోజన మాత్రలు) పశిపాపలకు.

బాలక్స్ — విరేచన మాత్రలు పెద్దలకు పిల్లలకు.

జ్వరెగ్ — సకల జ్వరములకు.

కాలరెక్స్ — అతిసారము, కాలరాకు.

జిన్‌జిప్ — జీర్ణవృద్ధికి, పిత్తశాంతికి.

స్వాభావిక, పరిశుద్ధ **యూనిక్రాఫ్** తేనె

సోల్ ఏజంట్లు: యునైటెడ్ కన్సర్న్, 54 బందరు వీధి, మద్రాసు-1.

శాఖలు: విజయవాడ, హైదరాబాదు, (స్టాకిస్టులు కావలెను)

మీరు తెలుసుకోవటం మంచిది

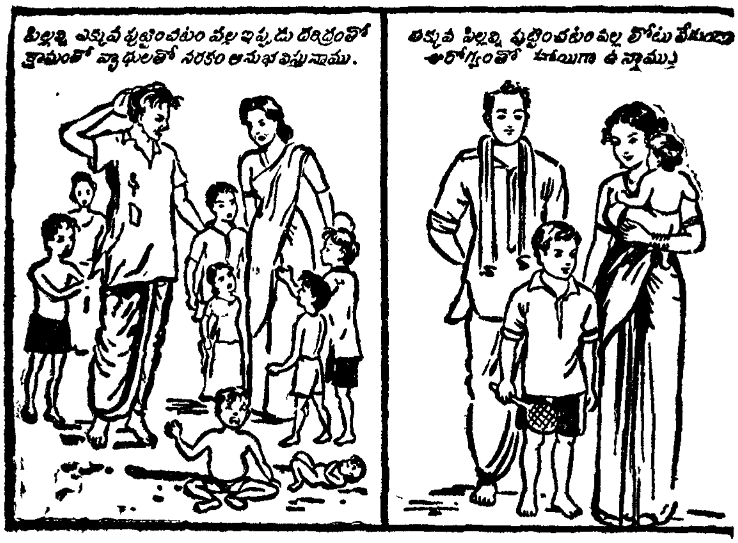

దాంపత్య సుఖాలు అనుభవించుచు కూడ, అపకారమను మందులు లేకుండా పిల్లలు పుట్టకుండా చేసుకోవడానికి, ప్రపంచంలో పెద్ద డాక్టర్లు, కనిపెట్టిన, నవీనమైన 21 మార్గాలు 'సంతానము' అనే తెలుగుపుస్తకంలో వున్నాయి. అవసరం లేనప్పుడు గర్భం రాకుండాచేసే మార్గాలు, సుఖ ప్రసవానికి గర్భిణీ స్త్రీలు ముందుగా తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు, పసిపిల్లలను పుష్టిగా, ఆరోగ్యంగా, ఎక్కువ ఖర్చు లేకుండా పెంచే మార్గాలు. అవుసరమైనచోట్ల బొమ్మలతో సహా ఎ. ఎస్. మూర్తి, యం. ఏ. వారు 'సంతానం' అనే తెలుగు పుస్తకంలో వ్రాశారు. అనేక సంసార సమస్యలను తీర్చగల అపూర్వ గ్రంథం మీరు చదివి తీరవలసిన పుస్తకం. వెల రు. 3.50 పోస్టుఖర్చులు ఉచితం. మూర్తి & వినాయకం, 83, పీటర్సురోడ్డు, మద్రాసు-14 కు ఉత్తరం వ్రాస్తే మీకు కూడ ఒక పుస్తకం వెంటనే వి. పి. పోస్టుద్వారా పంపబడును.

SWASTIK

అల్లుడి మంచితనం

"నేనేమనుకుంటే మీకు ఏమిటి?" అని అన్నాను.

"అట్లాగయితే నేనువెళ్లను" అన్నారు. అట్లాగే బలవంతంగా ఆపటం నాకూ ఇష్టం లేదు.

"ఏమీ అనుకోను వెళ్లండి" అన్నాను.

"నాకు తెలుసు. నువ్వు మంచిదానివి లలితా" అన్నారు. ఆమాగత్త నాకు సంతోషం కలిగించలేదు. వెళ్లబోతూ,

"ఒకమాట. ఎవరినావస్తే సినిమాకి వెళ్లానని చెప్పకు బాగుండదు" అన్నారు.

ఆయన వెళ్లిపోయారు. పడుకునిఉన్న నాలో అనేక ఆలోచనలు వేధించసాగాయి. చివరికి "ఔను ఏదో మామూలు జ్వరం అదే తగ్గిపోతుంది. కనుకనే నన్ను వదిలిపెట్టి ఆయన వెళ్లగలిగారు. విషయం ఇంతచిన్నదికదా అంత బాధపడటం ఎందుకు. ప్రతిదానికి ఆయన ప్రవర్తనలో లోపాలు వెతుకుతుంటే మనసుకి శాంతి కూడా ఉండదు. నిజమే నాకు జ్వరం వచ్చిందని సెలవుపెట్టారు కాని, ఇంట్లో తోచలేదు. అందుకని వెళ్లారు" అని మనసును సరిపెట్టుకున్నాను.

కాని ఈరోజు అనంతా గుర్తువచ్చింది. ఆయనకి నామీద నేననుకునేంత మమకారంలేదేమో అనేశంకతో మనసు వికలమయింది. పక్కఇంటి ఆవిడ చూడటానికివచ్చింది.

"ఎట్లాగఉందమ్మా లలితా?" అంది.

"జ్వరం తగ్గిందండి" అన్నాను.

"నీరసంగా ఉన్నావు పత్యం ఎప్పుడు తింటావు? పోనీ బ్రెడ్ తీసుకోవచ్చుకా" అని ఆవిడ అంటుంటే నాకు మరీదుఃఖం వచ్చింది.

"పథ్యం తినమని ఆయన ఆఫీసుకి వెళ్లారు" అన్నాను.

"ఎట్లా తింటావనుకున్నాడమ్మా. పోనీ నాకు కబురుచెయ్యకపోయావా? ఉండు, మాకుర్రవాడిని పంపిస్తాను. కాస్త బ్రెడ్ తింటే ఓపికొస్తుంది" అని ఆవిడ వెళ్లింది.

ఈ ఆదరణ ఆయన చూపిస్తే నాకెంత ఆనందంగా ఉంటుంది!

సాయంత్రం ఇంటికి వచ్చారు.

"ఆలస్యమయిందనుకుంటున్నావా? అయ్యర్ హోటల్‌కి వెళ్లివచ్చాను. మసాలా దోసె చాలా బాగుందిలే. ఎట్లాగూ నువ్వు ఫలహారం చెయ్యలేవు ఇవేళ" అన్నారు.

నేనేమీమాట్లాడలేకపోయాను. ఎందుకో కాని అసహ్యం వేసింది. నామీద నాకే విరక్తి కలిగింది.

"అన్నం తిన్నావా?" అనడిగారు. "ఆ" అన్నాను.

"అయితే ఇంక హోటల్ కి వెళ్ళనవసరం లేదు అన్నారు.

ఆయన స్వభావం అంతే; నేనంటే ఇష్టమే అని మనసును తృప్తిపరచుకోవాలని ప్రయత్నించేదాన్ని. కాని ఇటువంటి చిన్న విషయాలలో నాకు ఏమీ తృప్తి దొరికేదికాదు. నన్ను నేను మోసం చేసుకుంటున్నానేమో అనిపించేది.

నాకు తెలుసు లలిత భావనుగురించి ఎట్లా ఊహించుకుందో! కథలో నాయకుడు రాజకుమారిని ఆరాధించి ప్రేమించినట్లు తనను చూసుకోవాలని. జీవితాన్ని తీయని కలలాగ చేసుకోవాలని. కాని బావ లోకంలో మనిషి. లలిత సరిపెట్టుకోలేదు. అతడి ప్రతిపనిని, మాటని త్రాసులో వేసి తూస్తుంది అక్కయ్యకి నిగ్రహం లేమిగులుతుంది.

"అక్కడికివెళ్ళాక నాకు ఒకటైనా ఉత్సాహకరమైన విషయం కనిపించలేదు. ఇదవారోళ్ళకే నా జీవితమంతా ముగిసి పోయిందా అని నాకు బాధతోచి ఏడుపు వస్తూంటుంది" అంది.

సత్యకిమాత్రం కోరికలు లేవా? చిన్నప్పుడు మా అందరిలోకీ సత్య చాలా చురుకుగా ఉండేది. అందరితో కలిసి మెలిసి ఉండాలనే స్వభావం. సంగీతం అంటే ప్రాణం దానికి. తన స్నేహితురాలు ఒకమ్మాయి స్కూలులో టీచర్ గా పని చేస్తుండేది. ఒకరోజు జ్వరంవస్తే ఆ పిల్లని చూడటానికి వెళ్ళింది. బావ ఇంటికివచ్చాక చెప్పిందిట.

"ఎందుకు వెళ్ళావ్?" అన్నాడుట బావ. సత్యక్కయ్య మళ్ళీ ఎవరింటికీ వెళ్ళలేదు ఒంటరిగా.

ఇప్పుడు బావ అంటాడు: "మనం సంఘజీవులం. అందరితోటీ సోషల్ గా ఉండాలి. ఎక్కువేమిటి? తక్కువేమిటి? అందరం మనుష్యులమే. ఎవరి ఆత్మగౌరవం వాళ్ళకి ఉంటుంది" అని. ఇద్దరూకలిసి స్నేహితుల ఇళ్ళకి వెడుతూ ఉంటారు.

"మానవులమై పుట్టినందుకు ఆధిక్యత ఏమిటి? ఈ సృష్టిలో ఇతరజంతువులకు లేని మనసు, ఆత్మలను భగవంతుడు మనిషికి ఇచ్చినందుకు సార్థకత ఏమిటి? ఔన్నత్యం కోసం నిరంతరకృషిచేయ మే జీవితోద్దేశం! అటువంటిది, ఏ అన్వేషణా లేని జీవితం గడుపుతుంటే వేదనకలిగేది. నా జీవితం పతనమయిందనే దుఃఖం కలిగేది. ఎట్లాగ నన్ను ఉద్ధరించుకోవటం అని ఆలోచిస్తుండేదాన్ని" అంది లలిత.

"నీకు ఏం తక్కువచేశానని అట్లాగ దిగులుగా, నిరుత్సాహంగా ఉంటావు" అనడిగాడుట బావ.

"ఏమో నాకు తెలియదు. జీవితంలో ఎప్పుడు శోధించి సంపాదించవలసినదేదో ఉందనిపిస్తుంది నాకు" అని లలిత అంటే బావ వెటకారంగా నవ్వి,

"అయితే అన్వేషణకు బయలుదేరు" అన్నాడుట.

చాలాసేపటివరకు ఏమిమాట్లాడలో లలితకు తెలియలేదు. ఆ వెటకారంవలన కలిగినబాధ అణిగిపోయాక,

"నా అన్వేషణలో మీకు కుతూహల మేమీ ఉండదా?" అందిట.

"ఉండదు. నువ్వు తెలివైనదానివి. మాకు అతి, మనసు లేవు."

"నాకు ఎంత అశాంతిగా ఉందో మీకు తెలుసా?"

"ఆ తెలుసు. నాకుకలిగే అశాంతివలన తెలుస్తోంది" అన్నాడుట బావ.

"ఔనేమో, నానరాన్ని నెరవేర్చలేక పోతున్నానేమో. కొన్నాళ్ళు అమ్మ నాన్నాదగ్గర ఉంటాను. నాబాధని మీరు ఎప్పటికైనా అర్థంచేసుకుంటే నేను కోరుకునేది మీదగ్గరకు రావాలనే" అందిట లలిత.

* * *

ఆరోజు పొద్దున్న వరండాలో కూర్చుని నాన్న 'గీత' చదువుతున్నారు. అక్కయ్య కాఫీతీసుకుని వచ్చింది.

"ఇంకా ఒకశ్లోకం ఉందమ్మా. కాఫీ వేడిగా ఉందా?"

వేడిగా ఉందని చెప్పి అక్కడేకూర్చుంది లలిత. నాన్న కాఫీత్రాగాక హటాత్తుగా ప్రశించింది.

"వివాహవేళలో భార్యాభర్తల మధ్య జరిగే ప్రమాణమేమిటి నాన్నా?" అని.

అక్కయ్యకి పదహారవయేట పెళ్ళిజరిగింది. నిజమే, ఆవయసులో వివాహానికి అర్థం తెలియదు. తాము ఏమని ప్రమాణం చేస్తున్నామో తెలియకుండానే ప్రమాణం చేస్తారు. లేకపోతే వివాహాలు దుఃఖాంతాలు ఎందుకవుతాయి. నాన్న శ్లోకంచదివి విపులంగా చెప్తున్నారు.

"సరే నాన్నా! ధర్మ సంతోషంకోసం సుఖదుఃఖాలలో సమంగా వర్తిస్తుంది భార్య. మరి భార్యయొక్క ఆనందం భర్త విధికాదా నాన్నా? విడిచి ఉండనని ప్రమాణం చేస్తారు. కాని, భార్యఅంటే శ్రద్ధఉండదు. ఆమె ఉన్నతిని చూస్తే అసూయ. ఇంక అతనిలో ఏ మార్పయినా వస్తుందనే ఆశకూడా ఉండదు. ఆ పరిస్థితిలో కర్తవ్యం ఏమిటి నాన్నా? సరే, అన్నీ సహించి అతనిదగ్గరే పడి ఉంటా ననుకుందాము. ఫలిత మేమిటి నాన్నా! అతనిలో జాగృతి కలగదు. జీవితమంతా ఆ విధంగా మరుభూమిలో ఇంకిపోవలసిందేనా? అంతకంటే నా తృప్తికోసం ఇతర కలాపాలలో జీవితం గడపటంతప్పా? మనసు లేనిదే జీవితాన్ని అర్పించలేముకదా. నాట కందేనికి నాన్నా? మనసులో ఎంతో ఘర్షణ జరుగుతుండేది. వచ్చేశాను, ఇప్పుడు పొరపాటు చేశానేమో అని పిస్తుంది."

"ఎందుకమ్మా అట్లా అనుకుంటావు."

లలితమనసులో బాధ నాన్నకి తెలుసు. ఆయన లోలోపల కరిగిపోతుంటారు.

"స్వార్థం చూసుకుని, ధర్మం విడిచి వచ్చాను. నాధర్మం నిర్వహించగల నిగ్రహం, ఔన్నత్యం నాలో లేవని నా కిప్పుడు అనిపిస్తుంది నాన్నా! వారు ఎట్లాంటివారైనా సరి సహించి, ఉన్నతో అధోగతో జీవితం అక్కడే అంతం కావటం మే అనిపిస్తోంది. మళ్ళీ వెళ్ళటం అనేది జరిగితే, నేను నేర్చుకోవలసింది ఇదే నాన్నా."

శరత్ 'అన్నదా' గుర్తు వచ్చింది. అది చదివినప్పుడు అట్లాంటి వాళ్ళుంటారా అని నవ్వుకున్నాను కాని లలితమాటలు నన్ను నిలువునా కదలించివేశాయి. కన్నీళ్ళు తిరిగాయి.

బావ ఉత్తరాలు రాసేవాడు కాదు. అక్కయ్య తనంతట తను వచ్చేసింది కదా, బావ ఎందుకు రాయాలి! లలిత దగుపుకుంటుంది అని నాన్న ఉత్తరం వ్రాస్తే దానికి బావ జవాబేమీ వ్రాయలేదు. అప్పటి నుంచి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు లేవు. కాని లలిత, బావ సంగతులు ఏమైనా తెలుస్తాయేమోనని ఎదురు చూస్తుండేది. లోపల లలితకి బావఅంటే అంతప్రేమ ఉంది. రాజకుమారిని రాజకుమారుడు తన ముద్దుతో మేల్కొలిపాడు తన ఎడబాటుతో బావలో మేల్కొలుపు తీసుకురావాలని అక్కయ్య దీక్ష.

లలిత పేపర్ చదువుతుంటే,

"అబ్బో, పేపర్ చదువుతున్నారు రాణీగారు. ఇంగ్లీషు వచ్చని చెప్పుకోవటానికి," అంటూగుట బావ. లలితకి ఇంగ్లీషు పుస్తకాలు చదవాలని, మంచిభాష నేర్చుకోవాలని ఎంతో కుతూహలంగా ఉండేది. ఈ

గరం మసాలా
పొడరం
(Madras Curry Powder)
సిద్ధంగా నున్నది.
టొమాటో సూప్
(వేడి నీటితో, వేడి పప్పుకట్టుతో కలపండి)
మిరియాల రసము: పొడుగు, పేస్టు,
(వేడినీళ్లతో కలుపండి.)
ఉరగాయలు అనేకం కావలి,
వడియములుకూడా ఉన్నవి.
SRI GANESRAM&CO., MADRAS-1.
నమ్మకమైనవి ఏజెంట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కావలెను

అందమైన పొడుగైన కేశములకు
బ్రాహ్మీ కుసుమం (పుష్ప మాలికలు)
ఇష్టమైన సూనెతో కలుపుకొనండి

సుగంధ చర్మరక్షణ మలాము
సాంటలక్స్
మొటిమలు, కాటులు, తెగగడ్డలు, గజ్జి, తామర మొదలగువాటికి.

శ్రేష్టమైన ధూపద్రవ్యములు | సుగంధ ద్రవ్యములు
కస్తూరి వత్తులు
అంబర్ "
మల్లె "
గులాబ్ "
ఫ్లవర్ డస్ట్
సాండల్ ఫేస్ పౌడర్
సుగంధ చందన పవుడర్
దశాంగం
కోడి మార్కు

సోల్ ఏజెంట్లు: యునైటెడ్ కెమికల్ సర్వీస్, మదరాసు – (విజయవాడ, హైదరాబాదు)

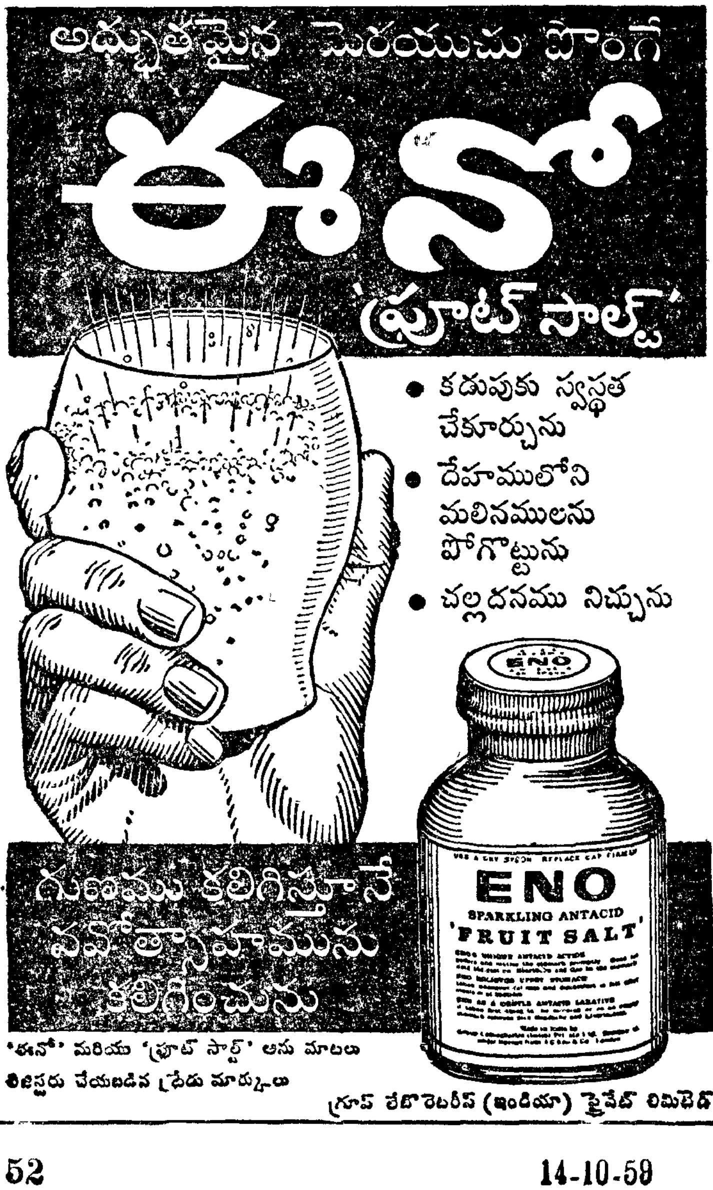

'ఈనో' మరియు 'ఫ్రూట్ సాల్ట్' అను మాటలు రిజిస్టరు చేయబడిన ట్రేడు మార్కులు
గ్రూప్ లేబొరెటరీస్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

అపహాస్యాలకి గురిఅయిపోయేది.

"ఒకరికోసం, గొప్ప కోసం పనులు చెయ్యటం నా కలవాటు లేదు" అని పేపర్ పడేసి వెళ్ళేదిట.

ఎక్కడికైనా స్నేహితుల ఇళ్ళకి వెడితే బావకి కోపంట. అది ప్రదర్శిస్తాడు. కాఫీ ఇస్తే,

"అక్కడ పడెయ్యి" అంటాడుట.

"దల్లారిపోతుంది" అంటే,

"నీకు బాధ ఎందుకు?" అంటాడుట.

లలితకి కళ్ళలో నీరు తిరుగుతాయి అక్కయ్య కుసుమంలాగ మెత్తనిది; బావ వజ్రంలాగ కఠినమైనవాడూను.

"ఎంతో ఆదర్శంగా ఉండాలనుకున్నాను. ఇంత చిన్న పిల్లతనంగా, అసూయగా ప్రవర్తిస్తా రేమిటి?" అని బాధపడుతుంది లలిత.

పన్నెండవ యేటనే వీణ మొదలు పెట్టింది లలిత. పెళ్ళినాటికి బాగా వాయిస్తుందని పేరుతెచ్చుకుంది. పెళ్ళి చూపులలో పాడించారు. పెళ్ళిలో చిన్న కచేరీ జరిపించారు. కాని బావ ఎప్పుడూ వీణ వాయించమని అడగడుట. "నా స్నేహితురాళ్ళు వస్తే కాంచెంసేపు సరదాగా గడిపేవాళ్ళం. ప్రాణం లేని వచ్చినట్లుండేది గిరిజ వస్తే. ఆ అమ్మాయి వెళ్ళగానే,

"అప్పుడే వెళ్ళిపోయిందా. ఇవేళ నాకు భోజనం ఉండ దనుకున్నాను. ఈసారి నువ్వు మీయింటికి వెళ్ళినప్పుడు ఆ వాయిద్యాన్ని అక్కడ పడేసి రా," అనేవారు. వీణనుగురించి అంత నిర్లక్ష్యంగా మాట్లాడటం, నేను సహించలేకపోయేదాన్ని. భోజనం, నిద్రతో తృప్తిపడలేము కదా."

"మనం ఏపని చేసినా దానివెనక ఆత్మ సంస్కారం కనిపించాలి. వాళ్ళ తాతగారు వేదాంతి అని, ఏవో గ్రంథాలు రాశారని చెప్పారుకదు నాన్నా! వీరిలో ఆ వాసన లేమీ కనుపించవు. భార్య అంటే జీవిత భాగస్వామిని అని ఆయనకి తోచదు. వేళకి తనకు సదుపాయాలు అమరించే సేవకురాలు వారి దృష్టిలో. నాకు ఆశయాలు, భావాలు ఉంటాయనే తలంపు లేనేలేదు. ఈలోకంలో నేను కోరుకునేది చీరలు, నగలుమాత్రమేనని ఆయన అభిప్రాయం. అది నేను సహించలేను. నేను క్లబ్‌కి వెళ్ళటం ఆయనకి ఇష్టం లేదు. ఏలోటూ చేసేదాన్ని కాదు. వంట చేసి, మళ్ళీ భోజనం వేళకి వచ్చేసేదాన్ని. అయినా ఆయనకి అకారణంగా కోపం. కోపాలు వదిలి నామీద కసి తీర్చుకునేవారు. ఎక్కడికైనా వెళ్ళి వచ్చాక

"భోజనానికి రండి," అంటే

"నాకు ఆకలిలేదు. నువ్వు వెళ్ళి తిను," అనేవారు.

కోపం అందుకేనని తెలుసు కనక,

"తోచకపోతే వెళ్ళాను. మీ రూ సాయంత్రం స్నేహితులతో వెళ్ళారు. ఇంట్లో ఒక్కతెను తోచదని...."

"ఔను నాతో వంతు అన్న మాట. అయినా స్త్రీస్వాతంత్ర్యం. వద్దంటే మానతారా? నే నెందుకు వద్దంటాను?"

వద్దనరు కాని ఈ ప్రవర్తనతో వేధిస్తారు. ఎందుకు వెళ్ళానా అనిపిస్తుంది. ఇట్లా నన్ను ఏడిపించటం సరదాకాబోలు. కోపిష్టి స్వభావం, మనసులో నామీద ద్వేషం కాబోలు ననిపిస్తుంది. ఇంక భోజనానికి కూర్చున్నాక,

"కూర బాగా ఉడకలేదు. వ్యవధి లేక పోయింది కాబోలు. మజ్జిగ ఇట్లాగ తోడు కుంటారా? పాలు సమంగా కాచలేదా? ఇంటి పనులంటే శ్రద్ధ ఉండాలి కదూ. చదువుకున్నదానివి మరి."

ఆయన భోజనం చేసేదాక ముఖం చూపించేదాన్ని కాను. ఎందుకంటే, కళ్ళ నిండా నీళ్ళు, గొంతుకు పూడి, మ్లానంగా ఉండేది. ఆయన వెళ్ళగానే కంచంతీసి వరండాలో కూర్చునేదాన్ని. ఆయనతో మాట్లాడాలనిపించేది కాదు. ఆ మనిషిలో మృదుత్వమున్నది ఏ కోశానా లేదా? ఏమిటీ జీవితం? అందరి సంసారాలు ఇట్లాగే ఉంటాయా? లేదు, ఎంతో సంతోషంగా ఉండే వాళ్ళని చూస్తుంటాము. పోనీ వాళ్ళని చూసైనా అనిపించదా? మరి ఇది అజ్ఞానమా, నా అదృష్టమా?" అని ప్రశ్నించుకునేదాన్ని.

"లలితా!" అని ఆయన పిలిచేవారు.

ఎందుకో వెళ్ళి నేను కనుక్కోవాలి. చీకటిలో నా చెంపలమీద నీరు కారుతుందేమో చూడటానికి వారు రారు. వెళ్ళక పోతే నేను పొగరుకలదానిని. వెళ్ళి నేను గుమ్మంలో నుంచుంటే పక్కమీద పడుకుని "ఈ తమలపాకులు ఈనెలు తీసి యిమ్మని నేను రోజూ చెప్పాలా?" అంటారు. తమలపాకులు అందుకుంటూ

"ఏమిటట్లా దిగాలుపడి ఉన్నావ్. నిన్నేమన్నానని. నీ యిష్టంవచ్చిన చోటికి వెళ్ళు. వద్దనను. చీరకోసమేమిటి ప్లాన్? రేపు తెచ్చి పెడతాలే; ఇప్పుడు మాత్రం అలుక మానేసెయ్యి," అంటారు. నేను లొంగిపోక తప్పదు.

సర్వం అర్పించి, ఆనందం సృష్టించుదామనే దివ్యసంకల్పం నాదయితే, భార్య అనేదానికి మనసుందని, తనజీవితానికి విలువ యిస్తుందని, అతని ప్రవర్తననిబట్టి ఆమెకి సుఖదుఃఖాలు కలుగుతాయనే ఆలోచనే ఆయనకి లేదు. ఏమి చేయను నేను?" అని ప్రశ్నిస్తుంది లలిత.

ఔను, కన్న తల్లిదండ్రుల్ని వదిలి, పెరిగిన ఇల్లువదిలి, మనసులో ప్రేమ నింపుకుని ఆత్మార్పణం చేస్తుంటే అతను చూడవలసిన తీరు ఇదేనా?

అసలు ఆడపిల్లలు తాము పుట్టిపెరిగిన పరిస్థితులు వదిలి, అలవాట్లను ఎందుకు మార్చుకోవాలి? కొంతవరకు మగవాళ్ళు కూడా సర్దుకుపోవచ్చుగా. పూర్తిగా మారిపోవాలంటే, ఆ నూతనవధువుకి బాధ కలుగుతుందనైనా బావలాంటి మనుష్యులు గ్రహించలేరే. బావకి అమితమైన కోపంట! కథలో ఎక్కడైనా రాజకుమారిమీద రాజకుమారుడు కోపగిస్తాడూ? రాకుమారి నిద్రలేవటం ఆలస్యమయి సూర్యుని లేత కిరణాలు ఆమె వదనంమీద ప్రసరిస్తుంటే ఆ బంగారు వెలుగులో ఆ పద్మ నయనాలు ఏ వింత సొగసులతో వికసిస్తాయా అని ఎదురు చూస్తుంటాడు సౌందర్యపిపాసతో.

"ఇంత ఆలస్యంగా లేస్తే కాఫీ ఎప్పుడు చేస్తావ్? అంత మొద్దునిద్దరా?"

అని బావ తను లేవకుండానే మేల్కొలుపుతుంటే రాజకుమారిమనసు మొద్దుబారిపోదూ.

"పెళ్ళినాటికి మనసులో ఎంత అనురాగం ఆర్ద్రత ఉన్నాయో, ఇక్కడికి వచ్చేటప్పటికి అంత వైరాగ్యం, విరక్తి నిండుకున్నాయి ఆ స్థానంలో. ఆయనకు నేనంటే కొంచెమైనా గౌరవంలేదు. అతని అనురాగానికి ముగ్ధురాలినవుతానని కాని, అతని నిర్లక్ష్యానికి దుఃఖమయి నేతానని కాని అతనికి ఏమీ తెలియదు. అటువంటి పాషాణ సముడి కాళ్ళదగ్గర పడేసి సుకుమారమైన నా జీవితకుసుమాన్ని ఎందుకు నలిపేయనివ్వాలి? అంతకంటె దేవుడిపూజ కర్పిస్తే పవిత్రత లేదూ! దేశానికర్పిస్తే సార్థకత లేదు!" అంటుంది లలిత.

అందుకే నాకు పెళ్ళిమీద నమ్మకం లేదు. కన్నెపిల్లలకు అది తీయటికల! కాని— ఎటువంటివాడైనా, కోరి చేసుకున్న పిల్ల అయినాసరే. భార్య అయేటప్పటికి అధికార భావంతో చూస్తాడు. బి. ఎ పూర్తిచేస్తాను. యమ్మే చదువుతాను. ఉద్యోగం చేస్తాను. స్త్రీసహజమైన వాంఛలు ఉండవనీ, సబ్లిమేట్ చేస్తాను. సంగీతసాధనచేసి కళారాధనలో తపస్వినినౌతాను. నా అందం, నాపాట, నా చదువు ప్రస్తుతం ఎవరైనా ఆరాధించవచ్చు. కాని ఆ వివాహమే జరిగితే ఆ బాధ్యతల్నిబట్టి అతను కూడా అందరిలాగే ప్రవర్తిస్తాడు. నాకల చెరిగిపోతుంది. ఈ జీవిత రాగాలాపనలో అది అపశ్రుతి అయితే నా బాధ వర్ణనాతీతం ఆరోజు సాయంత్రం. క్రిందటి సంవత్సరాదికి సత్య వచ్చింది.

"నేనూ సుధతోపాటు మళ్ళీ వీణ సాధన చేస్తున్నానే సత్యా! రాత్రి మేమిద్దరం వాయిస్తాము. నువ్వు పాడాలి," అంది లలిత.

ముగ్గురం కొత్తచీరలు కట్టుకున్నాం. తలలో మల్లెలు, నింగిలో నక్షత్రాలు, అమ్మ నాన్న, చెల్లాయి, తమ్ముళ్లు శ్రోతలు... వీణమీద సరిగమలు...సత్య కంఠంలో మధురిమలు. ఎంతో ఆనందం గాంచింది. నాన్న "బంగారుతల్లులు" అన్నారు. పులకిస్తూ వీణ క్రింద పెట్టాను. సత్యరాణిని వొళ్ళోకి తీసుకుని ముద్దుపెట్టుకుంది. లలిత చరాలున లేచి లోపలికి వెళ్ళింది. వెనకే వెళ్ళాను. పక్కమీద పడుకుని ఏడుస్తోంది. ఏమనను? ఎవరు ఓదార్చగలరు? 1 కిటికీ దగ్గర నుంచున్నాను. ఒకప్రాణి దుఃఖం ప్రపంచమంతటా ప్రతిధ్వనిస్తుంది, అనుపించింది.

బావ వస్తున్నానని రాశాడు. ఈ ఐదేళ్లు అతను జీవితం ఎట్లా గడిపాడో మాకు తెలియదు. లలిత బి. ఇడి అయి, ఏడాది నుంచి టీచర్ గా ఉద్యోగం చేస్తోంది. ఇన్ని ఏళ్లు కష్టపడి చదువు, సంగీతం సాధించి, బావ రమ్మంటే ఇప్పుడున్న స్వేచ్ఛ వదులుకుని ఆ వెనకటి జీవితంలోకే వెళ్ళిపోతుందా?

ఈ పాత కథలన్నీ అక్కయ్యకి కూడా గుర్తు వచ్చి ఉంటా" యనుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళాను. సరిగ్గా ఆ ప్రశ్నే అమ్మ లలితని అడుగుతోంది.

"అతను రమ్మంటాడేమో! లేకపోతే ఎందుకు వస్తాడు" అని.

లలిత రాత్రివంటకి కూర తరుగుతోంది.

"రమ్మంటే వెడతానమ్మా" అంది దృఢంగా.

"బాగా ఆలోచించుకున్నావా?"

లలిత ముఖంలో ఆనందం లేదు. ఆలోచనగా, నిశ్చయించుకున్నట్లుగా "ఆ" అంది. ఎంత గాంభీర్యం అనుకున్నాను.

"అంతేనమ్మా ఆడపిల్లల సంగతి. మరి ఇదంతా ఈ చదువు, ఈ కష్టం..." అమ్మకి లలిత వెళ్లటం ఇష్టంలేదేమో ననుకున్నాను.

"రావలసిన మార్పు ఏదో నాలో వచ్చింది. ఆయన కూడా మారితే సంతోషం. కాక పోయినా నేను వెళ్లక తప్పదు."

"బావ ఇదివరకులాగ సంకుచితంగా ఉంటే, నువ్వు ఉద్యోగం చేస్తున్నానని

డాక్టర్ డిగ్రీ పొందండి!

ఇంటిలో తీరికగా కూర్చొని వుంటే పఠను, పోసల్ ట్యూషన్ పొంది, ప్రభుత్వ రిజిస్ట్రేషన్ పొందిన కాలేజి ద్వారా మీరు డిప్లొమా పొందవచ్చును. ఉచిత ప్రాస్పెక్టస్ కు వ్రాయండి.

Indian Homeopathic College, (AWM) Jullundur City.

దీర్ఘరోగములకు నమ్మకమైన చికిత్స యోగ్యతాపత్రములు గలవు.
వివరములకు:
రావూస్ ప్రోడక్ట్స్
గుంటూరు.

★ అల్లుడి మంచితనం ★

నీమీద దురభిప్రాయంతో ఉంటే వెడతావా? మరి నువ్వు ఈ ఐదేళ్లలో సాధించింది ఏమిటి?" అన్నాను.

అక్కయ్య ఏ కాంతీ లేకుండా నవ్వుతూ,

"జీవితాలకి అర్థంలేదే కూడా! ఏదో ఈ జీవితాన్ని కన్నీళ్ళతోనో, మనసుకి గాయాలతోనో ఒకరినీడ కింద గడిచిపోనీ," అంది.

యూనివర్సిటీ ప్రైజులు తెచ్చుకుంది. రేడియోలో పాడింది. నలుగురిచేత తెలివైందనిపించుకుంది. అటువంటి లలితేనా ఇంత జాలిగా మాట్లాడింది, అని నాకు కోపంతోచింది. ఇది ఆడవాళ్ళలో బలహీనతా లేక, గొప్పతనమా?

ఐదు సంవత్సరాల తరవాత మాటలు, చూపులు లేకుండా కలుసుకోవటం.

బావ వచ్చాడు. నాన్నకి ఉండే ప్రశాంతతే ఇంట్లో అందరినీ ఆవరించింది.

లలిత అంత శాంతంగా ఉండటం చూసి నాకు ఆశ్చర్యం కలిగింది.

బావరాగానే నాన్న అడిగారు "కులాసాగా ఉన్నావా?" అని.

తువ్వాలుతో ముఖం తుడుచుకుంటూ, నుదుటిమీద పడే జుట్టును పైకితోస్తూ, "ఆ" అన్నాడు బావ.

లలితభావసంఘర్షణలేమీ తెలియ రాకుండా, ఆకాశంలోకి చూస్తోంది దూర దూరంగా.

"లలిత స్కూలులో టీచర్ గా పని చేస్తోంది" అన్నారు నాన్న.

"నాకు తెలుసు" అన్నాడు బావ.

నాకు అర్థమయింది, ఇక్కడి సంగతులన్నీ బావ తెలుసుకుంటూనే ఉన్నాడని.

అమ్మ భోజనానికి లెమ్మంది.

"లలితని తీసుకు వెడదామని వచ్చానండి" అన్నాడు బావ. అమ్మ మాట్లాడలేదు.

"లలితకి రావటానికి అభ్యంతరం లేదోయ్ నువ్వే అడుగు," అన్నారు నాన్న.

అక్కయ్యకి ఆపుకున్నా కన్నీళ్ళు వస్తున్నాయి. "ఆయన మనసు చాలా మెత్తనిదమ్మా. ఆక్రోశం, సంకుచిత భావాలు మరుగున పడిపోయింది. దానిని చూశాను కాని, తీయలేకపోయాను. నన్ను క్షమించవచ్చా అనిపిస్తుంది" అంటోంది అమ్మతో.

"ఏమైతేనేమమ్మా! నీ కాపరం కుదుటపడింది. అంతకంటే నాకు ఏం కావాలి లలితా!" అంది అమ్మ.

ఆ మరునాడు లలిత చెప్పిన దానినిబట్టి అక్కయ్యకి, బావకి మధ్యన జరిగిన సంభాషణ ఈ విధంగా ఊహించుకుంటున్నాను.

అక్కయ్యను చూసి "రా, కూర్చో" అన్నాడుట బావ.

లలిత బావ పడుకున్న మంచం దగ్గర కుర్చీలో కూర్చున్నది.

"నీకు నాతో రావటానికి అభ్యంతరం ఉండదు కదు లలితా" అన్నాడు.

అక్కయ్య ఉండదన్నట్టు తల ఊపింది మౌనంగానే.

బావ ఇటువైపు తిరిగి పడుకుని లలిత ముఖంలోకి చూస్తూ.

"మరి ఈ ఐదేళ్లలో నీ సంగతులన్నీ నాకు తెలుస్తూనే ఉన్నాయి. నా సంగతులేమైనా నీకు తెలుస్తున్నాయా?" అనడిగాడు.

"క్రిందటి 'వింటర్'లో మీరు ఉత్తర దేశయాత్రకి వెళ్ళినట్లు ఎవరో చెప్పారు."

చప్పున లలిత పాణిని తన చేతిలోకి తీసుకుంటూ బావ,

"నేను ఎవరూ లేనివాడినికదా, నామీద కోపగించి వచ్చేస్తే నన్ను ఎవరు చూసుకుంటారనుకున్నావే లలితా! నీకు మీ అమ్మావాళ్ళున్నారు. నాకెవరున్నారు?"

లలిత కళ్లలో నీరు నిండుకుంటోంది.

"అన్నయ్య దగ్గరకు వెళ్ళాను ఒకసారి. వదిన అడిగింది లలిత ఎప్పుడు వస్తుందని. 'ఏమో నాకు తెలియదు. ఇంక రాదేమో' అన్నాను. 'ఎందుకురాదూ! ఏమిటా పరిహాసం' అంది వదిన. అందరికీ అది పరిహాసమయితే నాలో అది పరివర్తన.

నీకు గుర్తుందా లలితా నువ్వు వచ్చేముందర ఏం జరిగిందో?"

అక్కయ్య మాట్లాడకుండా వింటోంది.

మీ నాన్న మన ఇద్దరినీ పండగకి రమ్మని రాశారు.

'మీ నాన్న క్రిందటిసారి కూడా ఏమీ ఇవ్వలేదు. ఈసారి వాచీ ఇమ్మను. వస్తాను' అన్నాను.

'ఇవ్వకపోతే రారా?' అన్నావు. 'ఊహు' అన్నాను నవ్వుతూ.

"పండగకి రావటానికి మీకులంచం కావాలన్నమాట" అన్నావు పండగకి ఇంటికి వెడతామని సంతోషంగా ఉన్న నీ ముఖంలో క్రోధచ్ఛాయలు ఆవరించుకున్నాయి.

"ఔను" అన్నాను ధీమాగా.

"ఊహు మా నాన్న ఇవ్వరు. నేను ఇమ్మని చెప్పను. మా మనసుల్లోంచి మీకు పిలుపు వినబడితే వస్తేరండి పండగకి మాకు తోచినది ఇస్తాము" అన్నావు.

నీచేత ఎంతో అవమానం కలిగినట్లు క్రోధావేశం కలిగింది నాకు, బ్రతిమాలే బదులు ధిక్కరించావని. రైలులో ఎక్కేదాక నువ్వు మాట్లాడలేదు. మీ నాన్న వచ్చారు, తీసుకువెళ్ళటానికి. సెలవు దొరకదన్నాను. ఆఖరుగా నువ్వు అన్న మాటలు నాకు గుర్తున్నాయి.

"నాకేమిటో అసంతృప్తిగా వుంది. కొన్నాళ్ళు మాఅమ్మదగ్గర ఉంటాను. మీలోనో, నాలోనో మార్పురావాలి. అప్పటికి మీరు నాబాధని అర్థం చేసుకుంటే నేను కోరుకునేది మళ్ళీ మీదగ్గరకు రావాలనే."

"నీకు కళ్ళల్లో నీళ్ళు ఎందుకు వస్తున్నాయి లలితా" అన్నాడు బావ. లలిత మాట్లాడలేదు. కంఠం మాట్లాడనివ్వటలేదని బావకికూడా తెలుసు. అక్కయ్య చేయి బావ చేతిలో వుంది. లలిత కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది.

"ఇప్పుడు నాతో రావడానికి నీకు అభ్యంతరం ఎందుకు లేదు?" ప్రశ్నించాడు బావ.

"నేను మారాను. మీరు ఎట్లాగ ఉన్నా నాసర్వం నేను ఆచరిస్తాను. ఇంత కాలం గడిచింది కాని, జీవితానికి అంతకంటే అర్థం గోచరించలేదు నాకు," అంది లలిత.

బావ సన్నగా నవ్వుతూ,

"లేదు లలితా, నేను ఒప్పుకోను. నువ్వే చేసే ఈ త్యాగాన్ని నేను భరించలేను. నేను మారాలని చెప్పివచ్చావు. నేను మారినట్లు కనిపిస్తేనే రా. నీసర్వం విధిగా నిర్వహిస్తానంటే, అంతకంటే నువ్వు ఇక్కడే ఉండిపోవటం మంచిదంటాను," అన్నాడు.

అక్కయ్య నవ్వింది.

"మీరు మారారు. మీరు ఇక్కడికి వస్తా

చెప్పు దెబ్బ

ఒకప్పుడు సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారు బందరులో క్లాసుపిల్లల కాంపోజిషన్ పుస్తకాల కట్ట పట్టుకెళుతున్నారట. ఆయన బహువచనుత్కారి. ఆ దారినే వస్తున్న ఆయన శిష్యుడొకడు 'మేష్టారూ గాడిద బరువు మోసుకొస్తున్నారు పాపం' అని వ్యంగ్యంగా సానుభూతి వెలువరించాడట.

అంతట వెంటనే నాయుడుగారు 'పిచ్చినాయనా ఇది ఒక గాడిదబరువు కాదురా, నలభై గాడిదల బరువు' అని బదులు చెప్పారట. గుండెలో రాయిపడ్డ శిష్యుడు తలవంచుకు చక్కాపోయాడు.

కని రాసినప్పుడే ఆసంగతి నేను తెలుసుకున్నాను. అయినా మీతో రావటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఈ ఐదేళ్ళలో సంగీత సాధన చేశాను. ఎక్స్కర్షనకి యాత్రలకి వెళ్ళాను. సోషల్ సర్వీస్ క్యాంప్స్‌లో పాల్గొన్నాను. ఎన్ని పరదాలున్నా జీవితాన్ని గురించిన జిజ్ఞాస తీరలేదు. తృప్తి లేదు. జీవితానికి అర్థంలేదు అనే భావం వేధించేది. అటువంటప్పుడు జీవితానికి ఒక ప్రయోజనం కల్పిస్తూ, ఎవరి భార్యగా గుర్తించబడానో వాళ్ళదగ్గరే నాజీవితం గడిచిపోతే అనేకతృప్తిగా ఉంటుందికదూ."

'ఎంతవైరాగ్యమూ. కాని నువ్వింత స్వార్థరహితంగా నాకు సేవచేస్తానంటే నేను స్వీకరించలేను లలితా. నువ్వు ఇదివరకు నాలో ఏవ్యక్తిత్వం కోరుకున్నావో దానిని ఏమైనా నువ్వు చూడగలిగి నీమనసు ఆనందప్రపూర్ణమైతేనే నాతో రా..." అన్నాడు బావ.

లలిత లేచి బావ తలవైపు కూర్చుంది. ఒక ఆనందాతిశయాన్ని అనుభవిస్తూ.

"మీరు ఇంత సున్నితంగా మాట్లాడటం ఎక్కడ నేర్చుకున్నారు? ఈ ఐదేళ్ళు ఎట్లా గడిపారో నాకు చెప్పరూ?" అంది.

'చెప్పకపోతే ఈ ఐదుసంవత్సరాలమధ్య దూరాన్ని సన్నిహితంచెయ్యటమెట్లాగ చెప్పు. కథ ఏమిలేదు లలితా! నువ్వువెళ్ళాక నాకు తోచేదికాదు. నిన్ను గురించి ఆలోచిస్తుండేవాడిని. నీకు తెలియదు లలితా! నాకు మొదటినుంచి నీ మీద చెప్పలేనంత మమకారం ఉంది. కాని అది వెల్లడిఅయ్యే అవకాశం నేనివ్వలేదు. మాఅమ్మ నాకు గుర్తుంది. మా వదినను చూస్తున్నాను. అన్నయ్య వదినని అట్లాగే చూస్తాడు: వదిన ఏమీ పట్టించుకోదు. నవ్వుతూ నేఉంటుంది. మా అమ్మకి వంట సంసారం తప్పితే ఇంకొక తాపత్రం ఉండేదికాదు. ఆడవాళ్ళను గురించి నాకంతకంటె అభిప్రాయాలు లేవు. నీవు ఎంతో బాధపడావుకదూ.

నువ్వు వెళ్ళిపోతే నాకెందుకు అంత తోచకపోవటం? మళ్ళీ నువ్వు రావనుకుంటే బాధతోచటం. నువ్వు ఇంటర్ పరీక్షలకి వెళ్ళావని విన్నప్పుడు చాలాకోపం వచ్చింది. ఇక మన సంబంధం విడిపోయినట్లే అనుకున్నాను. కాని ఆలోచనలు నిన్ను వదిలి వచ్చేవుకావు. నీవు వెళ్ళిపోవటానికి తగిన కారణం కనిపించేదికాదు. నీ వస్తువులు చూస్తుండేవాడిని. తోచక పుస్తకాలు చదవటం మొదలుపెట్టాను.

చదివినకొద్దీ ఏదో కొత్తప్రపంచంలోకి వెళ్ళినట్లు కుతూహలం ఎక్కువయింది. రెండుసంవత్సరాలు పుస్తకం విడవకుండా కనిపించిన ప్రతిపుస్తకం చదివాను. మనుష్యుల్లోకలిసి తిరగటంలేదని అప్పుడందరూ చెప్పుకునేవారు, నువ్వు వెళ్ళిపొయ్యావని, నాకు విరక్తికలిగిందని. నీమీద అభిప్రాయాలలో మార్పు ఎప్పుడువచ్చిందో, ఎట్లాగ వచ్చిందో తెలియదుకాని, నువ్వు బి. ఎ. పాసయ్యావని విన్నప్పుడు నాకు సంతోషమే కలిగింది. ఔను ఉన్నతిని కోరుకోవటం, ఆనందాన్ని వెతుక్కోవటం మనిషిలో ఉత్కృష్టమైన గుణాలు. నీలో ఉన్న విశిష్టతను నేను గుర్తించలేకపోయాను. అది ఒక అంధకారం.

నీవు వెళ్ళిపోయాక కలిగినలోటు తెలిసినప్పుడు నీవు నాకెంత ముఖ్యమైనదానివో అర్థమయింది. అటువంటి నీమీద నేను తీసుకున్న శ్రద్ధ, చూపించినప్రేమ తలుచుకుంటే నాకు సిగ్గువేసేది. చాలాబాధగా ఉండేది. మళ్ళీ మనం కలుసుకోగలమాఅని ఆలోచించేవాడిని. నీవు చాలా మెత్తనిదానివని నాకు తెలుసు. ఒక ఏడాదినుంచి రావాలని, నిన్ను తీసుకువెళ్ళడానికి... కాని జాతకప్రకారం ఈకాలం అనుకూలంగా ఉంది."

"జాతకాలుకూడా నేర్చుకున్నారా?"

"ఊఁ, లిటరేచర్, ఫిలాసఫీ, ఎస్ట్రానమీ అన్నీను. ఏం భయంవేస్తోందా?' అన్నాడు బావ నవ్వుతూ.

లలితకూడా నవ్వుతూ "మీరు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకుంటారని విన్నాను" అంది.

"విన్నావేమోకాని, ఎంత సంస్కారం లేకపోయినా అంతహీనమైన బుద్ధి పుట్టలేదు నాకు. నీమీదతప్ప నాకు వేరే ఆలోచనలు లేవు లలితా" అన్నాడు బావ.

లలిత అప్పుడు గంభీరంగా 'ఆమాటకివస్తే మీఅంత ఉదారమైనదానిని కాదు నేను. మీకంటె నాకేదో వ్యక్తిత్వం, సంస్కారం ఉన్నాయని, మీకంటె ఎక్కువవాణ్ని అనే అతిశయంకూడా ఉండేదినాకు. అదంతా అజ్ఞానంకదాఅని నాకు చింతకలుగుతోంది.'

'అజ్ఞానంకాదు లలితా! స్త్రీ యెప్పుడూ తనభర్త అన్నింటిలో తనకంటె అధికుడు కావాలని కోరుకుంటుంది," అన్నాడు బావ.

బావ నుదుటిమీదపడే జుట్టును వేళ్ళతో సర్దుతూ అంది లలిత:

"నన్ను క్షమించాలనండి."

"ఎందుకూ" అన్నాడు బావ.

"ఏమో నాకు తెలియదు" అంది లలిత.

"ఇప్పుడు నాఅంత అదృష్టవంతురాలు లేదనిపిస్తుంది. ఇంతవరకూ నాజీవితం సుఖాంతం అవుతుందనే ఆశ నాకుండేది కాదు. ఇట్లాగ విడిపోయినవాళ్ళంతా తిరిగి కలుసుకుంటున్నారా అమ్మా?" అంది లలితక్కయ్య.

ఆరోజు బావతో అక్కయ్య వెళ్ళిపోతోంది: చాలామంది చూడడానికి వచ్చారు. అక్కయ్యకి చీర, పసుపు, కుంకుమ ఇస్తుంటే అమ్మకి కళ్ళలో నీరు తిరిగింది పక్కింటి పిన్నిగారు,

"మళ్ళీ ఇన్నాళ్ళకి అమ్మాయి తనఇంటికి వెడుతోందమ్మా. సంతోషించవలసిన సమయమిది. అంతా అమ్మాయి అదృష్టం, అల్లుడి మంచితనమూనూ" అంది.

సంతోషించవలసిన సమయమైనా అందరి హృదయాలు బరువుగా వున్నాయి.

"మళ్ళీ నుదుట కల్యాణంబొట్టుతో నిన్ను చూడడానికి నీ పెళ్ళికి వస్తానే సుధా!" అంది అక్కయ్య.

"అంతవరకూ రాకుండా ఉండగలవా అక్కయ్యా! కొన్నివిళ్ళుపనుతుందేమో!" అన్నాను.

"ఏం, రిసెర్చిచేస్తావా, ఫారిన్ వెడతావా?' అన్నాడు బావ.

"అది కోరినవాడు దొరకవద్దూ" అన్నారు నాన్న నవ్వుతూ.

"నువ్వుకూడా మీ అక్కయ్యలాగ షెప్‌లెస్ బ్రెయిన్ని చేసుకో. నీకు కావలసినలాగ దిద్దుకుందువుగాని" అన్నాడు బావ.

"బ్రెయిన్అంటే మట్టిముద్దకాదు కదా బావా! అయినా మాఅక్కయ్య నిన్నేమీ దిద్దలేదు. నీఅంతట నీవే అప్రతిభుపై పోయావు" అన్నాను.

"ఇది యదార్థలోకమమ్మా సుధా! నీవు కలలుకనే మనిషి ఈలోకంలో లేకపోతే" అన్నాడు బావ.

"రాజకుమారుడు రాకపోతే, ఋషికన్యలాగ ఉండిపోతాను బావా! అన్నాను.

"రాజకుమారుణ్ణి నేను వెదికి తెస్తాను" అన్నాడు బావ బండి యెక్కుతూ.

అందరిముఖాలు హాసప్రఫుల్లాలయ్యాయి.

"అక్కయ్యా! రాజకుమారుడు దొరికాడు" అనుకున్నాను నేను. ★

ఒకానొకనగరంలో ఒక మతప్రవక్త ప్రసంగిస్తుండగా అంతా నిద్రపోయారు ఒక్క పల్లెటూరివాడుతప్ప. అంతట అతడు అందరినీ సంబోధించి "మీరంతా విశ్వాసహీనులు. చూడండి ఆమూల ఒక్కగానొక్క పామరుడు తప్ప నే చెప్పేది ఎవరికైనా పట్టిందేమో!" అన్నాడు విచారంగా.

వెంటనే ఆ పల్లెటూరు వ్యక్తి "నేను పామరుణ్ణిగనకే యింకా వింటున్నాను. లేకపోతే యెప్పుడో నేనూ నిద్రపోయేవాణ్ణే స్వామీ" అన్నాడు సవినయంగా.